

မြန်မာ၊ ဥပဒေမဲ့ဖမ်းဆီးထိမ်းသိမ်းခံရသော ကရင်နီလူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများအား လွှတ်ပေးရန်

တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအား ရုံးထုတ်စစ်ဆေးခြင်းကို အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည်။

ရန်ကုန်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၈ ရက်၊ ၂၀၁၉ခုနှစ်။ ကရင်နီပြည်နယ် (ကယားပြည်နယ်ဟု တရားဝင်ခေါ်ဆိုသည်) လွိုင်ကော်မြို့တွင် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးဖခင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ရုပ်တုအားဆောက်လုပ်ခဲ့ခြင်းအတွက် မြန်မာအရာရှိ ဦးအား ဝေဖန်ထားသည့် ကြေငြာချက်တစ်ခုကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ကရင်နီလူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူ ၆ ဦးအပေါ် တရားဆွဲဆိုထားမှုများကို ရုပ်သိမ်းပြီး၊ ချက်ချင်းနှင့် ချွင်းချက်မရှိလွှတ်ပေးသင့်သည်ဟု Fortify Rights မှ ယနေ့တွင် ပြောကြားလိုက်သည်။ လွိုင်ကော်မြို့နယ်တရားရုံးမှ ရုံးထုတ်စစ်ဆေးခြင်းကို အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဆက်လက်ပြုလုပ်ရန်စီစဉ်ထားသည်။

မြန်မာအာဏာပိုင်များမှ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူ ၆ ဦးအား ဖွန်လမှစတင်ပြီး ဥပဒေမဲ့ဖမ်းဆီး ထိမ်းသိမ်းထားခဲ့ကြသည်။

“အစိုးရအရာရှိများကို ဝေဖန်ခြင်းဟာ တရားဝင် ဒီမိုကရေစီစနစ်နှင့်အညီဖြစ်ပြီး၊ ရာဇဝတ်မှုတစ်ခုမဟုတ်ပါ။” ဟု Fortify Rights ၏ အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်ဖြစ်သော Matthew Smith မှ ပြောကြားသည်။ “အစိုးရအနေနဲ့ ဒီစွဲချက်တွေကို ချက်ချင်းရုပ်သိမ်းပေးသင့်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကျင့်သုံးခြင်းအတွက် မည်သူမျှ တရားဆွဲဆိုခြင်းခံရတာမျိုး မရှိသင့်ပါဘူး။”

မေလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ကယားပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးရုံးမှ ဒုညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးသက်နောင်မှ ခူးကြူဖဲခေး ၂၄ နှစ်၊ ခွန်ဂျွန်ပေါ ၂၆ နှစ်၊ မျိုးလိုင်ဝင်း ၂၅ နှစ်၊ ခွန်သောမစ် ၂၅ နှစ်၊ ဒီးဒီ ၃၈ နှစ်နှင့် ခူရီရယ် ၂၅ နှစ်တို့အား ကရင်နီပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးအယ်လ်ဖောင်ရှိုးနှင့် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဦးမော်မော်တို့ကို “ကရင်နီပြည်သူများအပေါ် သစ္စာဖောက်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး၏ ရန်သူများ”ဟု စွပ်စွဲထားသည့် ဆိုရှယ်မီဒီယာအပေါ်တွင် မြန်မာဘာသာဖြင့် ထုတ်ပြန်ကြေငြာချက်တစ်ခုအား မတ်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် မျှဝေခဲ့ခြင်းတွင်၊ ၎င်းတို့၏ ပါဝင်မှုအတွက် တရားစွဲဆိုခဲ့ပါသည်။

ဖွန်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် လွိုင်ကော်မြို့နယ်တရားရုံးမှ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူ ၆ ဦးအပေါ် တရားစွဲဆိုမှုအား လက်ခံခဲ့ပြီး၊ အာမခံအတွက် ၎င်းတို့၏ လျှောက်ထားမှုအားငြင်းဆိုခဲ့ပြီး၊ ဖွန်လိုင်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ရုံးထုတ်စစ်ဆေးရန် သတ်မှတ် ခဲ့ပါသည်။ ဖွန်လိုင်လ ၃ ရက်နေ့မှစပြီး ရုံးထုတ်စစ်ဆေးမှုများ ရှိခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးရုံးထုတ်စစ်ဆေးမှုမှာ အောက်တိုဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာအာဏာပိုင်များမှ “နိုင်ငံသားတစ်ဦး၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ၊ မိသားစုရေးရာကိစ္စရပ်များတွင် အဓမ္မ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း သို့မဟုတ် လူတစ်ဦး၏ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုကို ပုတ်ခတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ထိခိုက်စေရန် တနည်းနည်းဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရ။” ဟူသော နိုင်ငံသားများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာလွတ်လပ်မှု၊ လုံခြုံမှုကိုကာကွယ်ပေးရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၈(စ)အား ချိုးဖောက်သည်ဆိုကာ တက်ကြွသူ ၆ဦးကို တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ပြစ်ဒဏ်ထင်ရှားပါက ၎င်းတို့အနေဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၃နှစ် နှင့် ဒဏ်ငွေ ၁၅၀၀၀၀ အထိ ချမှတ်ခံရနိုင်သည်။

လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူ ၆ ဦးမှ ထုတ်ပြန်သော ကြေငြာချက်သည် တိုင်းရင်းသားကရင်နီဒေသခံများမှ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို ၎င်းတို့မှ လေးစားသော်လည်း ဗိုလ်ချုပ်ရုပ်ထုအား ဗမာလူမျိုးများ၏ လွှမ်းမိုးမှုပြုရပ်အဖြစ် ဆန့်ကျင်နေကြသည့်အချိန်တွင် နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ဖခင်ဖြစ်သော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ကြေးရုပ်အား ဆောက်လုပ်ထားရှိမှု အပေါ်တွင်ဗဟိုပြုထားသည်။

လွိုင်ကော်အစိုးရအရာရှိများနှင့် ကရင်နီလူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများသည် ထိုကြေငြာချက်ထုတ်ပြန်ပြီးနောက် မတ်လ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အတွင်း ဆွေးနွေးမှုညှိနှိုင်းမှုများ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ သို့သော်၊ မေလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်အယ်လ်ဖောင်ရှိုးမှ ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရသည် ဗိုလ်ချုပ်ရုပ်ထုအားဖယ်ရှားမည်မဟုတ်ဟု ကြေငြာလိုက်ချိန်တွင် ဆွေးနွေးမှုများအဆုံးသတ်သွားခဲ့ရသည်။

ရဲအရာရှိများမှ ပထမဦးစွာ ခူးကြူဖဲခေးအား ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး၊ လွိုင်ကော်မြို့မရဲစခန်းတွင် တစ်ညထိမ်းသိမ်းခဲ့ကာ နောက်တနေ့တွင် လွိုင်ကော်အကျဉ်းထောင်သို့ ၎င်းအား ပို့ဆောင်ခဲ့သည်။ လွိုင်ကော်မြို့မရဲစခန်းမှ ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် အခြားဦးအား ၁၄၄ကြိမ်မြောက် ကရင်နီအမျိုးသားနေအေး ကျင်းပနေသည့် အခမ်းအနားတခုအတွင်း ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ရဲအရာရှိများမှ တရားစွဲဆိုခံရသူများအား ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့ ရုံးထုတ်ချိန်တွင် သို့မဟုတ် ဖမ်းဆီးခံရချိန်အတွင်း ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များ၊ မိတ်ဆွေများ သို့မဟုတ် မိမိသားစုနှင့် စကားပြောဆိုခွင့်ကို ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။ စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် (MNHR) မှ တရားစွဲဆိုခံရသူ ၆ ဦးနှင့် အကျဉ်းထောင်အတွင်း တွေ့ဆုံခဲ့ပြီး၊ ၎င်းတို့၏ ဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်းခံရမှုအခြေအနေများအပေါ် စုံစမ်းစစ်ဆေးခဲ့ကြသည်။ အမျိုးသားလူ့ အခွင့်အရေးကော်မရှင်သည် အမှုနှင့်ပါတ်သက်ပြီး လူသိရှင်ကြားမဆွေးနွေးခဲ့ပါ။

ဇူလိုင်လ ၂၀၁၈ ခုနှစ်မှစတင်ပြီး၊ ကရင်နီတိုင်းရင်းသား လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများမှ လွိုင်ကော်မြို့ရှိ ကန္တဟေဝန်ပန်းခြံတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြေးရုပ် ဆောက်လုပ်ထားရှိခြင်းအား ဆန့်ကျင်သော ဆန္ဒပြပွဲများကိုကျင်းပခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစတင်ပြီး အစိုးရမှ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများအား ငြိမ်းစုစီဥပဒေအရသတ်မှတ်ချက်ဖြစ်သော ကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားခြင်းမရှိပဲ ဆန္ဒပြခြင်း အတွက် ဖမ်းဆီးပြီးတရားစွဲဆိုခဲ့ကြသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ရုပ်ထုထားရှိမှုအပေါ် ဆန့်ကျင်မှုများရှိနေသော်လည်း ကရင်နီပြည်နယ်အစိုးရသည် ဗိုလ်ချုပ်မြင်းစီးနေပုံရုပ်ထုအား ဇန်နဝါရီလ ၂၉ ရက် ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင်ထားရှိခဲ့ပြီး၊ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက်နေ့ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအနေဖြင့် အသရေဖျက်မှုအား ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းအား ရပ်စဲသင့်ပြီး၊ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေစံများနှင့်အညီ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်းလှည့်လည်ခွင့်တို့အား ကာကွယ်ပေးသင့်သည်ဟု Fortify Rights မှပြောကြားသည်။

နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေများအရ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်းလှည့်လည်ခွင့် တို့အပေါ် ကန့်သတ်မှုများသည် ဥပဒေကြောင်းအရတရားဝင်သောရည်ရွယ်ချက်တခု အောင်မြင်ရန်အတွက် အချိုးအစား ညီမျှကာ၊ လိုအပ်သည်ဟု ပြဌာန်းထားမှသာလျှင် ခွင့်ပြုနိုင်သည်။ အသေရေဖျက်မှုအတွက် ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း အပါအဝင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ပြစ်ဒဏ်များသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ် ချိုးဖောက်သည့် အချိုးအစား မမျှတသော အပြစ်ပေးမှုတခုသာဖြစ်သည်။

“ဥပဒေသည် နိုင်ငံသားများ၏ လူပုဂ္ဂိုလ်လွတ်လပ်ခွင့်နှင့်လုံခြုံခွင့်တို့အား အကာအကွယ်ပေး သင့်ပြီး၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အား ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်သင့်”ဟု Fortify Rights မှ အမှုဆောင်အရာရှိချုပ် Matthew Smith မှ ပြောသည်။ “မြန်မာအစိုးရအနေဖြင့် ဤဥပဒေဖြင့် တရားမမျှတစွာ ပြစ်မှတ်ထားခြင်းခံရသော လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူ ၆ ဦးကို လွတ်ပေးရမည်။”

သတင်း အချက်အလက်များအား ပိုမိုသိရှိလိုပါက၊ ဆက်သွယ်ရန် -

Nickey Diamond, Myanmar Human Rights Specialist, Fortify Rights
+95 0 99 7568 3114 (Myanmar) (Burmese; English)
Email: Nickey.diamond@fortifyrights.org
Twitter: [@NickeyMdy](https://twitter.com/NickeyMdy), [@FortifyRights](https://twitter.com/FortifyRights)

Matthew Smith, Chief Executive Officer, Fortify Rights
+1 202 503 8032 (in the U.S.)
+66 85 028 0044 (Thailand; WhatsApp)
Email: Matthew.Smith@FortifyRights.org
Twitter: [@matthewsmith](https://twitter.com/matthewsmith), [@FortifyRights](https://twitter.com/FortifyRights)
